

Seemnevilja kvaliteeti tuleb tõsta akadeemik Lössenko meetodil

On kindlaks tehtud, et külvi-seemne madal idanevus ei ole alati tingitud seemnete rikkemise-
sest, halvast säilitamisest jne.,
vaid tihti osutuvad ka terved
seemned idanevuselt madalaks,
kuigi neil seemnel on täiesti
normaalne ja eluvõimeline idu.
Selline nähtus võib esineda siis,
kui seemnevilja on koristatud va-
rakult ja seemnes ei ole lõppe-
nud kõik järelvalmimise prot-
sessid — seemned on nn. uin-
vas olekus.

Madala idanevusega ja nõrga
idanevusenergiaga seemne ei köl-
ba külviks, sest see annab eba-
ühtlase ja nõrga võrsumisega
orase, mis toob kaasa saagi
languse.

Akadeemik Lössenko on välja
selgitanud seemnete uinuva ole-
ku põhjused ja näidanud tee
niisuguste seemnete idanevuse
ja energia tõstmiseks soojenda-
mise ja õhutamise meetodi abil.

Meie kolhoosides esineb kõrge
idanevusega seemnepartiide hul-
gas ka madala idanevusega,
kuid kõrge eluvõimega seemne-
partiisid, samuti idanevuselt
konditsionaalseid, kuid nõrga
idanevusenergiaga seemneid. Ju-
ba nüüd peab iga kolhoos ja
sovhoos viivitamatult läbi viima
nende seemnepartiide soojenda-
mise ja õhutamise.

Madala idanevusega, kuid
kõrge eluvõimega seemnete soo-
jendamist ja õhutamist on ots-
tarbekohane teostada harilikus
viljakuivatis.

Seemnevilja asetatakse kuiva-
tisse õhukese 3—5 mm paksuse

kihina 2—3 päevaks, olenevalt
seemne niiskusest. Soojendamist
ja õhutamist teostatakse 20—25-
kraadilise soojuse juures. See-
juures on eriti tähtis, et soo-
jendamisel ja õhutamisel iga
seemne puutuks kokku kuiva ja
sooja õhuga. Mida hoolsamalt
ja täiuslikumalt toimub seem-
nete segamine, soojendamine ja
õhutamine, seda paremini tõu-
seb seemne idanevus ja energia.
Pärast soojendamist ja õhuta-
mist tuleb seemned läbi lasta
tuulamismasinast, et seemneid
hästi õhutada.

Seemneid võib soojendada ka
harilikus köetavas ruumis.
Ruum tuleb enne kasutamist
korralikult puhastada ja varus-
tada riulite või kastidega, mil-
lel toimub seemnete soojenda-
mine ja õhutamine. Riulite
või kastide vahele tuleb jätta
60—70 sm laiune käik, kus
oleks võimalik liikuda. Siinjuu-
res tuleb eriti silmas pidada, et
ruum oleks kuiv, puhas ja hea
ventilatsiooniga. Soojendamine
kestab 5—6 päeva.

Soojendamise ja õhutamise
järel tuleb seemned lasta idane-
vuse seisukohalt kontrollida
riiklikus inspektsioonis. Kui
seemned ka pärast soojendamist
on idanevuselt alanormilised,
kuid seejuures kõrge eluvõime-
ga, tuleb soojendamist ja õhuta-
mist jätkata.

Nii näiteks tõusis 1951. aastal
Rapla rajooni Esimese Mai kol-
hoosis suvinisu seemne idane-
vus soojendamise ja õhutamise
tulemusena 75%-lt 91%-ni.

Harju rajooni Bolševiku kolhoo-
si segavilja idanevus tõusis
50%-lt 94%-ni jne.

Akadeemik Lössenko soovi-
tab soojendada ja õhutada mit-
te üksnes madala idanevusega,
vaid ka konditsionaalseid seem-
neid.

Seemnete soojendamine ja
õhutamine sooja kevadise välis-
õhuga on väga lihtne ja igas
majandis läbiviidav. Kevadistel
päikesepaistelisel ilmadel on
võimalik seemneid soojendada
väljas päikesepaistel või hoiu-
ruumides. Seemned asetatakse
päikese kätte raamidele või
presendile 5—10 sm paksuse ki-
hina ja soojendatakse päikese
käes 2—4 päeva, kusjuures tu-
leb seemneid vähemalt 3—4
korda päevas hästi segada.

Soojendamist hoidlates tuleb
teostada kuivadel päikesepaiste-
listel ilmadel. Selleks tuleb ava-
da ukсед ja aknad, et tekiks
tuuletõmbus. Seemned asetatak-
se 30 sm paksuse kihina ja neid
segatakse iga päev. Hoiuruumi-
des kestab soojendamine 10—15
päeva.

Hästi saab õhutamist läbi
viia kevadel sooja õhuga, kui
lasta seemned läbi tuulamis-
või sorteerimismasinast.

Mida varem ja paremini on
seemned pärast talvist hoidmist
soojendatud ja õhutatud, seda
ühtlasem ja jõulisem on oras
ning suurem saak.

V. REITAN,
agronoom,